

Gekruisigd en begraven

Periodethema: lijden, sterven en opstanding
Johannes 19: 17-42

In de middenbouw volgen we de lijdensgeschiedenis naar de beschrijving van Johannes. Het vertellen over de kruisiging van de Heere Jezus is altijd weer een tere zaak. Laten we er de nodige eenvoud en eerbied bij betrachten. We moeten niet vervallen in het uitvoerig vertellen van de wonden van de Heere Jezus en de pijn die Hij moest lijden. We maken het dan onnodig dramatisch en lopen vooral het gevaar aan het eigenlijke voorbij te gaan. We moeten door onze vertelling geen medelijden opwekken, maar laten zien hoe dit erge nodig was om onze zonden. Vorige keer is verteld over de Heere Jezus voor Pilatus. Deze Romeinse stadhouder heeft verschillende malen verklaard dat hij in de Heere Jezus geen schuld vindt. Uiteindelijk heeft hij Hem op aandrang van het volk overgegeven om gekruisigd te worden. Het volk koos niet voor Jezus om losgelaten te worden, maar voor de misdadiger Bar-abbas. Voordat de Heere Jezus geleid wordt naar de kruisheuvel Golgotha, maken soldaten van Pilatus een spotkoning van Hem. Ze doen Hem een purperen mantel om, zetten een doornenkroon op Zijn hoofd en geven Hem een rietstok in de hand. Daarna bespotten, bespugen en slaan ze Hem. Na deze bespotting krijgt Hij Zijn eigen klederen weer aan (Matth. 27: 27-31).

a. Jezus gekruisigd (Joh. 19: 17-27)

UITLEG VAN DE TEKST

Na een voor de Heere Jezus zeer vermoeiende tocht - vanwege het dragen van het kruis - komt men op Golgotha aan. Deze naam betekent hoofdschedelplaats, wellicht zo genoemd naar de vorm van deze - buiten de stad gelegen (vers 20 en Hebr. 13: 12) - heuvel.

Deze heuvel lag aan een weg waar veel mensen voorbijkwamen. Op die plaats wordt de Heere Jezus gekruisigd en met Hem twee anderen: twee moordenaars. Treffend vermeldt het slot van vers 18: 'en Jezus in het midden'. Hieruit blijkt dat Hij op één lijn wordt gesteld met die misdadigers. De profetie uit Jes. 53: 12 gaat hier in vervulling: 'En Hij is met de misdadigers gerekend.'

Boven het kruis werd altijd de beschuldiging of reden van de veroordeling vermeld. Boven het kruis van Jezus laat Pilatus schrijven: JEZUS, DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN. Behalve in het Hebreeuws (Aramees) was het opschrift ook in de toenmalige wereldtalen Grieks en Latijn geschreven, zodat ook de niet-Joden het konden lezen. De overpriesters zijn het niet eens met de formulering van dit opschrift en gaan naar Pilatus toe. Ze willen dat 'de Koning der Joden' veranderd wordt in: 'Hij heeft gezegd: Ik ben de Koning der Joden'. Deze keer blijft de stadhouder vastbesloten bij zijn standpunt: 'Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.' Ongewild heeft Pilatus met dit opschrift de waarheid bekendgemaakt. Na de kruisiging verdelen de soldaten de kleren van de Heere Jezus, Die naakt aan het kruis hangt. De kleren van veroordeelden mochten de soldaten zich toe-eigenen. In vers 23 en 24 maken we op dat Zijn kleren onder vier krijgsknechten worden verdeeld. De rok of het onderkleed dat uit één stuk geweven was, wordt niet in vieren gescheurd. Dit kledingstuk werd op de huid gedragen en reikte tot aan de knieën, in gebruik te vergelijken met ons hemd. Over dit onderkleed wordt het lot geworpen. Zo gaat Ps. 22: 19 in vervulling. Bij het kruis staat ook de moeder van de Heere Jezus met haar zuster en Maria van Klopas en Maria Magdalena.

De Heere Jezus ziet Zijn moeder staan met daarnaast Johannes, de schrijver van dit evangelie, de discipel die Hij liefhad. De Heere Jezus begrijpt, dat nu Maria haar Zoon ziet lijden, een zwaard door haar ziel gaat, wat Simeon geprofeteerd heeft (Luk. 2: 35). Hij troost haar door een andere aardse zoon voor Zichzelf in de plaats te stellen. Hij heeft geen moeder meer nodig, maar Maria heeft wel een zoon nodig die voor haar zorgt. Waarschijnlijk is Jozef in die tijd al gestorven. De Heere Jezus zegt tegen haar: 'Vrouw, zie uw zoon.' Met 'zoon' bedoelt Hij Johannes. Vervolgens zegt Hij tegen Johannes: 'Zie, uw moeder' (het derde kruiswoord). Vanaf dat moment neemt Johannes haar in zijn huis.

TER OVERWEGING

Wat een wonder dat de Heere Jezus in Zijn grote lijden aan het kruishout van Golgotha oog heeft voor Zijn moeder. Vanaf het kruis zorgt Hij voor haar. Aan het kruis zorgt Hij voor al Zijn kinderen. Daar betaalt Hij de schuld en verwerft Hij vrede met God. Vertel ook maar hoe al die profetieën uit het Oude Testament over het lijden van de Heere Jezus vervuld worden.

b. Jezus gestorven (Joh. 19: 28-37)

UITLEG VAN DE TEKST

Met het eerste woordje 'hierna' uit vers 28 moeten we niet alleen denken aan Zijn derde kruiswoord, maar aan al wat Hij tot nu toe heeft moeten doorstaan, zoals de bespottung door de omstanders (wat Johannes niet vermeldt) en de drie uren duisternis over de gehele aarde. God laat deze duisternis komen als een teken van Zijn toorn over de zonde. Hoe diep en hoe zwaar het lijden van de Heere Jezus was in deze uren, is niet in woorden uit te drukken. Hij is nu niet alleen van mensen verlaten, maar bovenal van Zijn Vader. Dat blijkt wel uit het vierde kruiswoord dat Hij bijna aan het eind van de duisternis rond het negende uur met een grote stem uitroept: 'Eli, Eli, Lama Sabachthani', dat is: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Het zijn woorden uit Psalm 22, waarmee Zijn zielenlijden wordt uitgedrukt. Als het dan licht begint te worden, klinkt Zijn vijfde kruiswoord: 'Mij dorst' (Joh. 19: 28). Enkele soldaten vullen uit een vat een spons met edik (zure wijn), steken dat op een rietstok (een hysopstengel) en brengen dat naar de mond van de Heere Jezus. Als Hij van die edik genomen heeft, zegt Hij Zijn zesde kruiswoord: 'Het is volbracht.' Alles wat de Vader Hem had opgedragen, is volbracht. Dan buigt Hij Zijn hoofd en sterft, terwijl Zijn laatste kruiswoord klinkt: 'Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest' (Luk. 23: 46).

Volgens de Joodse wet moest een gekruisigde voor het einde van de dag begraven zijn, want hij mocht het land niet verontreinigen (Deut. 21: 22-23). Dit moet zeker nu het morgen sabbat is en nog wel de sabbat in de week van het Pascha. Aangezien het soms wel een paar dagen kon duren voordat een gekruisigde stierf, vragen de Joden aan Pilatus of hun benen gebroken kunnen worden om met deze genadeslag de dood te bespoedigen. De stadhouder willigt dit verzoek in en stuurt een aantal soldaten. Zij breken wel de benen breken van de beide misdadigers, maar die van de Heere Jezus niet. Ze zien dat Hij al gestorven is. Om zeker te weten dat Hij gestorven is, steekt een soldaat met een speer in Zijn zijde. Er komt bloed en water uit. Dat is een teken dat Hij werkelijk gestorven is. Nog voordat Johannes nadruk legt op het profetisch getuigenis in vers 36-37 - om aan te tonen dat zo de profetieën vervuld worden - legt hij de nadruk op het ooggetuigenverslag. Degene die het gezien heeft, en dat is de evangelist zelf (uit bescheidenheid spreekt hij in de derde persoon), heeft het getuigd en dat getuigenis is waarachtig. Deze ooggetuige heeft het ook allemaal opgeschreven: 'opdat ook gij geloven moogt'.

TER OVERWEGING

In Mark. 15: 23 lezen we dat de Heere Jezus op Golgotha met mirre gemengde wijn te drinken krijgt. Deze wijn had een pijnstillend en verdovend effect. Hij wil echter deze wijn niet drinken, ongetwijfeld om de laatste uren helder van geest te blijven. Hij wil de toorn Gods zonder enige verzachting volkomen ondergaan, om zo Zijn volk daar volkomen van te verlossen. Als Hij de wijn wel zou gedronken hebben, zouden mensen later ook kunnen denken dat Hij bepaalde kruiswoorden in bedwelming gesproken heeft en niet met vol bewustzijn. Daarmee zou de waarde van wat Jezus deed en sprak, ernstig aangetast worden. Aan het eind drinkt Hij wel. Hij weet dat Zijn sterven aanstaande is (vers 28). Daarnaast is het een vervulling van de Schrift (Ps. 69: 22). Leg in de vertelling maar de nadruk op het zesde kruiswoord: 'Het is volbracht.' Dit betekent dat de schuld betaald, dat God verzoend is voor ieder die in Hem gelooft. 'Het is volbracht.' Wij hoeven en kunnen het niet volbrengen. De Heere Jezus is een volkomen Zaligmaker van volkomen zondaren. Het is ook belangrijk dat de kinderen weten waarom de sterfdag van Christus Goede Vrijdag wordt genoemd. Als iemand sterft, is het een intens verdrietige dag. Maar als de Heere Jezus sterft, is dat een Goede Vrijdag voor een ieder die in Hem gelooft, omdat Hij onze schuld heeft voldaan.

c. Jezus begraven (Joh. 19: 38-42)

UITLEG VAN DE TEKST

Als de Heere Jezus gestorven is, gaat een zekere Jozef van Arimathéa (een stad in Judea) naar Pilatus met het verzoek om het lichaam van Jezus. Johannes vermeldt dat deze Jozef een discipel van Jezus was, maar heeft dit verborgen gehouden uit vrees voor de Joden. De evangelist Markus schrijft dat hij een raadsheer is en waarschijnlijk dus lid van het Sanhedrin. Verder wordt hij een eerlijk raadsheer genoemd, die ook zelf het Koninkrijk Gods verwachtte (Mark. 15: 43). Hij zag uit naar de Messias, was gaan geloven in Jezus en was een discipel van Hem geworden (Matth. 27: 57). Lukas vermeldt dat hij niet had ingestemd met het plan om Jezus te kruisigen, evenals Nicodemus, die ook heeft meegeholpen met Jezus' begrafenis (vers 39). Jozef krijgt toestemming van Pilatus en neemt, wellicht met behulp van anderen, het lichaam van Jezus van het kruis.

Nicodemus, de zgn. nachtdiscipel, komt ook. Hij brengt 100 pond specerijen mee. In onze maten omgerekend is dat 33 kilo. Het is een mengsel van mirre, dat gemaakt is van de hars van de mirrestruik, en aloë, fijngemalen reukhout. Uit deze hoeveelheid specerijen, die een grote waarde vertegenwoordigde, blijkt wel de grote liefde en eer van Nicodemus voor de Heere Jezus. Jozef heeft een fijn lijnwaad gekocht, waarin het lichaam van de Heere Jezus wordt gewikkeld. Tussen de windsels worden de specerijen gestopt. Dit alles gebeurt naar Joodse gewoonte. Vervolgens wordt het lichaam gelegd in een graf.

We moeten hierbij denken aan een grafkamer, uitgehouwen in een rots. Vlakbij Golgotha was een hof en in die hof een graf waarin nog nooit iemand was gelegd. Waarschijnlijk is het Jozefs eigen (familie)graf. Het graf wordt afgesloten met een zware ronde steen, zodat wilde dieren niet in het graf kunnen komen.

TER OVERWEGING

In vraag en antwoord 41 van de Heidelbergse Catechismus wordt gevraagd waarom de Heere Jezus begraven is. Het antwoord is: om daarmee te betuigen dat Hij waarachtig gestorven is. Hij is werkelijk dood geweest, opdat ook wij werkelijk van de dood verlost zouden kunnen worden. Christus is hier ook ons tot een voorbeeld. Wie Christus volgt, volgt hem ook in Zijn begrafenis en wijst het verbranden van lichamen af. Wat een tere liefde voor de Heere Jezus spreekt er uit de handswijze van Jozef en Nicodemus. Ze beseffen dat ze hiermee de woede en de haat op de hals kunnen halen van het hele Sanhedrin. Maar hun liefde voor hun Meester is sterker dan de angst voor het Sanhedrin. Kennen ook wij die liefde tot Hem, Die gestorven en opgestaan is, in het hart?

Eindig uw vertelling niet met Jezus' begrafenis, maar blik alvast vooruit naar Pasen. Hij is niet in het graf gebleven, maar ten derde dage is Hij opgestaan!

GELOOFSLEER

Zie voor de dood en de begrafenis en de betekenis daarvan: Heidelbergse Catechismus, zondag 15 en 16. Zie voor meer uitleg Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 20-21.

